

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ «ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ»

Τομέας Νεοελληνικής Γλώσσας

Γιάννης Ι. Πασσάς, MEd

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Επαναληπτικά Θέματα Θεωρίας (II)

ΘΕΜΑ 1*

Εξεταστέα Ύλη: Επιδιώκεται ο μαθητής να διακρίνει τους τρόπους (επίκληση στη λογική, επίκληση στο συναίσθημα του δέκτη, επίκληση στο ήθος, επίκληση στην αυθεντία) και τα μέσα πειθούς (επιχειρήματα, τεκμήρια κτλ.).

Τύποι Ασκήσεων: α. Εύρεση τρόπων / μέσων πειθούς. β. Δικαιολόγηση της χρήσης συγκεκριμένου / -ων τρόπων και μέσων πειθούς. γ. Εντοπισμός ισχυρισμού του συγγραφέα και των τρόπων μέσων που χρησιμοποιεί για να τον αποδείξει / τεκμηριώσει.

[α] Να γράψετε δύο τρόπους πειθούς που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην παράγραφο που ακολουθεί και ένα μέσο πειθούς για καθέναν από αυτούς.

Σε μια εποχή όμως όπου τα υπανάπτυκτα ή φτωχά κράτη έχουν τις προοπτικές να αναπτυχθούν, τα πλούσια κράτη ζητούν από τα τελευταία να αποφύγουν την υιοθέτηση του ίδιου μοντέλου βιομηχανικής ανάπτυξης, μέσω του οποίου τα ίδια απέκτησαν τον πλούτο και το βιοτικό επίπεδο που διαθέτουν. Αυτό που είναι σίγουρο και επιστημονικά τεκμηριωμένο είναι ότι, εάν η παρούσα ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών βασιστεί στο προηγούμενο μοντέλο ανάπτυξης, τις συνέπειες από την κλιματική αλλαγή θα τις υποστούν οι πάντες. Ένα μόνο παράδειγμα αποτελούν οι πληθυσμοί που θα αναγκαστούν βίαια να μεταναστεύσουν για να μπορέσουν να επιβιώσουν από την αύξηση της θερμοκρασίας, που θα επιφέρει επιδημίες, πλημμύρες και μείωση της αγροτικής ανάπτυξης («περιβαλλοντικοί πρόσφυγες»). Η επιστημονική κοινότητα δεν μπορεί ούτε καν να διανοηθεί τις συνέπειες που θα μπορούσε να έχει, π.χ., το γεγονός ότι οι οικογένειες στην Κίνα και στην Ινδία θα οδηγούν σε λίγο το δικό τους αυτοκίνητο, ή ότι η Βραζιλία και η Ινδονησία θα υλοτομήσουν το μεγαλύτερο μέρος των δασών τους -το πρόβλημα της εμφάνισης νέων καταναλωτών σε χώρες που αναπτύσσονται ραγδαία με το μοντέλο ανάπτυξης που κληρονόμησαν από τη Δύση.

[β] Ποιος είναι ο κυρίαρχος τρόπος πειθούς στην παράγραφο που ακολουθεί; Να δικαιολογήσετε την επιλογή του από τον συγγραφέα, λαμβάνοντας υπόψη τον σκοπό για τον οποίο γράφτηκε.

Η συμμετοχή του παιδιού σε μια τέτοια ομαδοσυνεργατική δραστηριότητα στην τάξη, που το υποχρεώνει να υποστηρίξει τις απόψεις του μπροστά σε άλλους, το κάνει να αποκτήσει βαθμιαία εμπιστοσύνη στον εαυτό του και στις ιδέες του. Αλλά και η συνεργασία ενός παιδιού με συμμαθητές του, που βλέπουν τα πράγματα από διαφορετικές οπτικές γωνίες και έχουν πολλές διαφορετικές εμπειρίες και πολιτιστικό υπόβαθρο, το εξαναγκάζει να λάβει υπόψη του την ώρα που μιλάει και τις ανάγκες των ακροατών του. Έτσι, είναι επόμενο να μειωθεί ο εγωκεντρισμός του, αφού είναι υποχρεωμένο να συνοπologίσει τις ιδέες των συνεργατών του.

ΘΕΜΑ 2*

Εξεταστέα Ύλη: Επιδιώκεται ο μαθητής να διακρίνει το είδος της συλλογιστικής πορείας (παραγωγική - επαγωγική) σε έναν συλλογισμό.

Τύποι Ασκήσεων: α. Εντοπισμός συλλογιστικής πορείας σε επιχείρημα παραγράφου. β. Μετατροπή επιχειρήματος παραγράφου σε συλλογισμό της Τυπικής Λογικής.

Να μετατρέψετε το επιχείρημα της παραγράφου που ακολουθεί σε συλλογισμό της Τυπικής Λογικής και να εντοπίσετε τη συλλογιστική του πορεία (παραγωγική - επαγωγική).

Οι λόγοι που μας σπρώχνουν στη γλωσσομάθεια είναι πολλοί. Πρώτα απ' όλα χρειαζόμαστε την ξένη γλώσσα για τη ζωή, για να συνεννοούμαστε με τους αλλόγλωσσους, άμα ταξιδεύουμε στην πατρίδα τους ή και στον τόπο μας, ιδίως όμως για το επάγγελμα που ενδεχομένως θα διαλέξουμε (λ.χ. έμπορος, υπάλληλος, δακτυλογράφος, διπλωμάτης κτλ.). Μας χρειάζεται έπειτα η ξένη γλώσσα, αν ετοιμαζόμαστε για στάδιο επιστημονικό, αφού με αυτή, και μάλιστα με αυτές, θα καταρτιστούμε αρτιότερα και θα μπορούμε να καταφύγουμε στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Τέλος, με την ξένη γλώσσα ερχόμαστε σ' επικοινωνία, επιπόλαιη ή βαθύτερη, με τις ξενόγλωσσες λογοτεχνίες και με τον ευρωπαϊκό πολιτισμό.

ΘΕΜΑ 3*

Εξεταστέα Ύλη: Επιδιώκεται ο μαθητής να διακρίνει τους τρόπους και τα μέσα πειθούς στη διαφήμιση, στον πολιτικό λόγο, στον επιστημονικό λόγο.

Τύποι Ασκήσεων: α. Εύρεση τρόπων / μέσων πειθούς στον διαφημιστικό / πολιτικό / επιστημονικό λόγο. β. Δικαιολόγηση της χρήσης συγκεκριμένου / -ων τρόπων και μέσων πειθούς σε σχέση με το είδος του λόγου.

[α] Να εντοπίσετε τρία χαρακτηριστικά του επιστημονικού λόγου στην παράγραφο που ακολουθεί, καθώς και τον κυρίαρχο τρόπο πειθούς. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Η κατηγοριοποίηση ατόμων και κοινωνικών ομάδων σε «ανώτερες» και κατώτερες» πραγματοποιείται, όταν οι άνθρωποι αναζητούν τα στηρίγματα για τη συγκρότηση της ταυτότητας του «Εμείς» στη διαφοροποίησή τους από τους «Άλλους». Φυσικά, το να διαπιστώνει κανείς κάποιες διαφορές ανάμεσα στον ίδιο και στον «Άλλο», δε σημαίνει ότι είναι και ρατσιστής. Ακόμη κι αν αξιολογεί αυτές τις διαφορές υπέρ του εαυτού του, τούτο δε συνιστά αυτόχρημα επαρκή απόδειξη για την ύπαρξη ρατσιστικής συμπεριφοράς, εφόσον δε στρέφεται ενεργά εναντίον του άλλου. Ρατσιστής σε τελική ανάλυση είναι κάποιος που χρησιμοποιεί τη διαφορά με τον «Άλλον», προκειμένου να υπηρετήσει μέσω της επισήμανσης αυτής της διαφοράς κάποιο συμφέρον. Άλλωστε, ο ρατσισμός εξυπηρετεί πάντοτε, συνειδητά ή όχι, κάποια συμφέροντα, πολλές φορές ετερογενή. Επιπλέον, οι ρατσιστές αξιοποιούν κάποιον πραγματικό ή φανταστικό κίνδυνο ως εφελτήριο για την ανάπτυξη μιας πλασματικής συλλογικής συνείδησης, η οποία υποχωρεί ή/και καταρρέει, όταν εκλείψουν οι λόγοι που την τροφοδότησαν. Πρόκειται για το γνωστό σύνδρομο του «αποδιοπομπαίου τράγου», την αναζήτηση δηλαδή φανταστικών υπευθύνων, που εμφανίζεται σε περιόδους κρίσης, όταν οι απλοί άνθρωποι δεν μπορούν ή δε θέλουν να κατανοήσουν τα πραγματικά αίτια των προβλημάτων τους.

[β] Να καταγράψετε τις τεχνικές πειθούς που χρησιμοποιούνται στη διαφήμιση που ακολουθεί. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

ΦΤΙΑΞΕ ΤΟΝ ΔΙΚΟ ΣΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟ ΚΟΣΜΟ, ΟΤΙ ΚΙ ΑΝ ΚΑΝΕΙΣ, ΟΠΟΥ ΚΙ ΑΝ ΕΙΣΑΙ!
Η COSMOTE ΚΑΛΩΣΟΡΙΖΕΙ ΤΟ **Spotify**

Η δημοφιλέστερη μουσική υπηρεσία στον κόσμο!

- Με περισσότερα από 28.000.000 τραγούδια online και όταν είσαι offline.
- Διαθέσιμη από υπολογιστή, κινητό και tablet.
- Για να μοιράσαι τη μουσική σου και να ανακάλυψεις τους αγαπημένους σου φίλους και καλήτεχνες.

Μπες στο cosmote.gr/spotify και ενεργοποίησε το Spotify Premium.

Δωρεάν για 2 μήνες και μετά με 5€/μήνα για πάντα.
Δωρεάν streaming για συνδρομητές COSMOTE.

Ήθελες απεριόριστη μουσική; Έγινε!

COSMOTE ο κόσμος μας, εσύ.
www.cosmote.gr

[γ] Να καταγράψετε τρία χαρακτηριστικά του πολιτικού λόγου στο απόσπασμα που ακολουθεί. Ποιος είναι ο τρόπος πειθούς που κυριαρχεί να δικαιολογήσετε την απάντησή σας. (Γεώργιος Παπανδρέου, Ο λόγος της απελευθέρωσης, 18 Οκτωβρίου 1944)

Άσπαζόμεθα την ιερὰν γῆν τῆς Ἐλευθέρας Πατρίδος... Οἱ Βάρβαροι, ἀφοῦ ἔβεβήλωσαν, ἐπυρπόλησαν καὶ ἐδήλωσαν, ἐπὶ τρία καὶ ἡμισυ ἔτη, πιεζόμενοι πλέον ἀπὸ τὴν συμμαχικὴν νίκην καὶ τὴν ἐθνικὴν μας ἀντίστασιν τρέπονται εἰς φυγὴν. Καὶ ἡ Κυανόλευκος κυματίζει μόνη εἰς τὴν Ἀκρόπολιν...

Ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ἱστορίας οἱ ἑλληνικοὶ αἰῶνες πανηγυρίζουν τὴν ἐπάνοδον τῆς Ἑλευθερίας εἰς τὴν ἀρχαίαν Πατρίδα τῆς. Καὶ στεφανώνουν τὴν Γενεάν μας. Διότι ὁλόκληρος ὁ λαὸς μας ὑπῆρξεν ἀγωνιστὴς τῆς Ἑλευθερίας. Δὲν εὐρίσκεται ἀσφαλῶς εἰς τὴν κατεχομένην Εὐρώπην ἄλλο παράδειγμα τόσης καθολικῆς ἀντιστάσεως καὶ τόσης ἀκλονήτου αἰσιοδοξίας διὰ τὴν τελικὴν Νίκην.

Ἀλλὰ πρὸς Σὲ περισσότερο, Λαὲ τῶν Ἀθηνῶν, Λαὲ τῆς περιφερείας τῆς Πρωτεύουσας, ἀνήκει ὁ ἐθνικὸς ἔπαινος. Ἐδῶ ἐπάλλετο ἡ ἀδάμαστος καρδία τῆς Ἑλλάδος. Ἐδῶ ἦσαν εὐτυχεῖς ὅσοι ἐπροκινδύνευαν καὶ κατεθλίβοντο, ὅσοι δὲν εἶχαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ κινδυνεύσουν...

Καὶ πρὸς Σᾶς, Νέοι καὶ Νέαι, ἐκφράζομεν τὸν θαυμασμόν μας. Εἶχατε μεταβάλει εἰς καθημερινὴν συνήθειαν τὴν πρόκλησιν τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὴν περιφρόνησιν τοῦ θανάτου. Ἐμπρὸς εἰς τὰ στόμα τῶν πολυβόλων τοῦ ἐζητωκραυγάσατε τὴν Ἑλλάδα!

Ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει καταστῆ ἄξιός τῆς Πατρίδος. Μὲ τὸ πέρασμα τῶν καιρῶν, εἰς τὸ περίλαμπρον ἔπος τῆς Ἀλβανίας θὰ προστεθῆ καὶ ὁ μῦθος τῆς καθολικῆς ἀντιστάσεως...

ΘΕΜΑ 4

Εξεταστέα Ὑψη: Επιδιώκεται ὁ μαθητὴς νὰ ελέγχει τὴν ἀλήθεια, τὴν ἐγκυρότητα καὶ τὴν ορθότητα ἐνὸς επιχειρήματος.

Τύποι Ἀσκήσεων: Αξιολόγησι παραγωγικοῦ καὶ επαγωγικοῦ συλλογισμοῦ.

[α] Νὰ αξιολογήσετε τὸν παραγωγικὸν συλλογισμόν που ἀκολουθεῖ (ορθότητα, ἐγκυρότητα καὶ ἀλήθεια).

Ἄν ἡ ἐλληνικὴ ἐκπαίδευσις λάβει διαπολιτισμικὸν χαρακτήρα, ἡ ἐλληνικὴ κοινωνία θὰ γίνῃ περισσότερο ἀνεκτικὴ ἀπέναντι στο διαφορετικόν. Ἡ ἐλληνικὴ ἐκπαίδευσις ἔχει λάβει διαπολιτισμικὸν χαρακτήρα. Ἄρα, ἡ ἐλληνικὴ ἐκπαίδευσις θὰ γίνῃ περισσότερο ἀνεκτικὴ ἀπέναντι στο διαφορετικόν.

[β] Νὰ αξιολογήσετε τὸν επαγωγικὸν συλλογισμόν που ἀκολουθεῖ (ορθότητα, ἰσχύς καὶ ἀλήθεια).

Ὁ Χ. εἶναι μανιώδης καπνιστὴς. Τὸ κάπνισμα ἀποτελεῖ βασικὴ αἰτία τοῦ καρκίνου τοῦ πνεύμονα. Ἄρα, ὁ Χ. θὰ νοσήσῃ ἀπὸ καρκίνον τοῦ πνεύμονα.

ΘΕΜΑ 5**

Εξεταστέα Ύλη: Επιδιώκεται ο μαθητής να ελέγχει την αξιοπιστία των τεκμηρίων.

Τύποι Ασκήσεων: Εντοπισμός τεκμηρίων, κατάταξη σε είδος και αξιολόγηση της αξιοπιστίας τους.

Στην παράγραφο που ακολουθεί να εντοπίσετε τα τεκμήρια που χρησιμοποιούνται, να τα κατατάξετε σε είδος και να τα αξιολογήσετε ως προς την αξιοπιστία τους.

Ο αγροτουρισμός στην Ελλάδα δεν έχει παράδοση συγκρινόμενος με άλλες χώρες της ΕΕ, έχει όμως τη μικρή αλλά αξιοπρόσεκτη ιστορία του που διδάσκει πώς μπορεί να υλοποιηθεί και να πετύχει ένα πρόγραμμα αγροτουρισμού σε μια νέα περιοχή. Από την ως σήμερα εμπειρία και σύμφωνα με την έκθεση του εμπειρογνώμονα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής *Henri Grolleau*, το πιο επιτυχημένο πρόγραμμα δομημένου αγροτουρισμού έχει αποδειχθεί το δίκτυο των Γυναικείων Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών, που ξεκίνησε το 1983 ως ιδέα και πρωτοβουλία του Συμβουλίου Ισότητας των δύο φύλων και λειτουργεί με αυξανόμενη επιτυχία ως σήμερα έχοντας ανοίξει τον δρόμο σε πολλούς νέους γυναικείους αγροτικούς συνεταιρισμούς σε πολλά μέρη της Ελλάδας. Τα πρώτα προγράμματα είναι της Πέτρας στη Λέσβο, του Αγίου Γερμανού και των Ψαράδων στις Πρέσπες, στα Μαστιχοχώρια της Χίου, στα Αμπελάκια της Θεσσαλίας, στη Μαρώνεια της Θράκης, στην Αράχωβα της Βοιωτίας.

ΘΕΜΑ 6

Εξεταστέα Ύλη: Επιδιώκεται ο μαθητής να διακρίνει την πειθώ από την προπαγάνδα.

Τύποι Ασκήσεων: Εντοπισμός χαρακτηριστικών προπαγανδιστικού λόγου.

Να εντοπίσετε στο απόσπασμα της ομιλίας του Χίτλερ που ακολουθεί πέντε χαρακτηριστικά του προπαγανδιστικού λόγου.

Το χρέος μας είναι η εξόντωση πληθυσμών. Μας υπαγορεύει αυτό το χρέος η αποστολή της διαφύλαξης του γερμανικού έθνους. Αν θελήσει να με ρωτήσει κάποιος τι εννοώ λέγοντας εξόντωση πληθυσμών, απαντώ: εννοώ την εξαφάνιση ολόκληρων φυλετικών συνόλων. Αυτό το χρέος αναλαμβάνω να εκπληρώσω. Η φύση είναι αδυσώπητη. Έχουμε, επομένως, το δικαίωμα κι εμείς να είμαστε αδυσώπητοι. Αν στέλνω στην κόλαση του πολέμου το άνθος της γερμανικής νεολαίας θυσιάζοντας αλύπητα το πολύτιμο γερμανικό

αίμα, έχω χωρίς συζήτηση το δικαίωμα να εξολοθρεύσω εκατομμύρια ανθρώπων κατώτερης ράτσας... Ύστερα από τα μυροκλάματα τόσων αιώνων περί υπεράσπισης των φτωχών και κατατρεγμένων, ήρθε επιτέλους και για μας η ώρα να υπερασπίσουμε τους ισχυρούς απέναντι στους κατωτέρους. Τα φυσικά ένστικτα όλων των ζωντανών οργανισμών τους υπαγορεύουν όχι μόνο να καταβάλλουν τους εχθρούς τους, αλλά και να τους εξοντώνουν... Ευλογώ τη μοίρα μου γιατί δεν μου έστρωσε με ρόδα τον δρόμο προς την ανάληψη της ευθύνης του κράτους, γιατί δεν έριξε στα μάτια μου το σκοτάδι που λέγεται «επιστημονική μόρφωση». Μου ήταν γραφό να αποφύγω πολλές αφελείς αυταπάτες. Κατόρθωσα να φτάσω μόνος μου. Και τώρα θερίζω τους καρπούς. Προσεγγίζω τα πάντα με κολοσσιαία ηρεμία και χωρίς προλήψεις. Η Θεία Πρόνοια θέλησε να γίνω εγώ ο τιτάνιος απελευθερωτής της ανθρωπότητας. Απελευθερώνω τους ανθρώπους από τα δεσμά του νου που τους κρατούν σκλαβωμένους, από βδελυρές και αποσυνθετικές ταπεινώσεις που φέρνει η χίμαιρα, αυτή η τυραννική χίμαιρα που ονομάζεται ηθική και συνείδηση.

νέα παιδεία

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ

www.neapaideia.gr